

Бо қарори Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 31 октябри соли 2009 № 600
тасдиқ шудааст

Барномаи тайёр намудани кадрҳои тиббӣ барои солҳои 2010-2020

Пешгуфтор

Ба таври мақсаднок тайёр намудани кадрҳои баландихтисоси тибии ба талаботи ҳозиразамон ҷавобгӯ, яке аз самтҳои афзалиятноки Консепсияи ислоҳоти соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Вобаста ба ин, тайёр намудан ва мақсаднок бурдани кадрҳои тиббӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки норасогии онҳо ба мушоҳида мерасад, самти афзалиятнок буда, аҳамияти махсусро талаб менамояд.

Миқдори умумии табибон ва кормандони миёнаи тиббӣ дар ҷумҳурӣ мутаносибан 13909 ва 30445 нафарро ташкил медиҳанд. Таъминнокии табибон ба 10000 аҳоли дар ҷумҳурӣ 18,6 ва ба кормандони миёнаи тиббӣ 41,1-ро ташкил медиҳад. Ин нишондиҳандаҳо ба ҳисоби миёна дар мамлакатҳои Осиёи Марказӣ мутаносибан 28,2 ва 75,5-ро ташкил медиҳанд.

Гуфтаҳои боло гувоҳи кам будани теъдоди табибон ва кормандони миёнаи тиббӣ нисбат ба ҷумҳуриҳои ҳамсоя Ўзбекистон (мутаносибан 26,6 фоиз ва 101,2 фоиз) ва Қирғизистон (мутаносибан 23,8 фоиз ва 54,3 фоиз) мебошад.

Дар ҷумҳурӣ дар 7 беморхонаи минтақавӣ ва 90 маркази саломатии деҳот умуман нарасидани табибон мушоҳида мешавад. Дар беш аз 25 шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ мутахассисони соҳаи наркологи, рӯҳшиносӣ, бемориҳои сил, дил, саратоншинос, чашм, эндокринология, табибони оилавӣ, техникаҳои тиббӣ, ташхиси шуой ва рентенологҳою паталоганатомҳо намерасанд. Имрӯз тибқи ҷадвали штатӣ дар ҷумҳурӣ 4195 воҳиди кори табибон ва 7630 воҳиди кори кормандони миёнаи тиббӣ ҳолӣ мебошад. Бо ҷойи қор таъмин будани штатҳои табибон ва кормандони миёнаи тиб мутаносибан 82,1 фоиз ва 84,1фоизро ташкил медиҳад. Таҳлил нишон медиҳад, ки миқдори умумии кормандон тиббӣ коҳиш ёфта истодааст. Дар соли 2007 дар муқоиса бо соли 2002 таъминнокии табибон ва кормандони миёнаи тиббӣ мутаносибан 6 ва 12,6 фоиз кам шудааст. Ҳол он, ки дар ин муддат шумораи аҳоли 10,8 фоиз зиёд шудааст.

Талаботи кадрҳои тиббӣ тибқи меъёрҳои амалкунанда барои солҳои 2010-2020 дар замима нишон дода шудааст. Талабот бо дарназардошти ворид намудани меъёру ихтисосҳои нав дар рафти амалисозии ислоҳоти соҳа метавонад тағйир ёбад.

Нишондиҳандаҳои таъминнокӣ бо табибон ва кормандони миёнаи тиб дар шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ мутаносибан аз 3,6 фоиз то 82,5 фоиз ва 14,5 фоиз то 201,5 фоизро ташкил медиҳад. Таъминнокӣ бо табибон аз ҳама зиёд дар шаҳри Душанбе (67,2 фоиз) ва вилояти Суғд (20,4 фоиз) ва аз ҳама кам дар вилояти Хатлон (9,1 фоиз) ва ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ (11 фоиз) мебошад. Ин нишондиҳанда вобаста ба кормандони миёнаи тиббӣ низ нобаробарии ҷуғрофиро нишон медиҳад. Таъминнокӣ бо кормандони миёнаи тиббӣ аз ҳама зиёд дар ВМКБ (73,4 фоиз) ва шаҳри Душанбе (60,2 фоиз) ва аз ҳама кам дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ (29,5 фоиз) ва вилояти Хатлон (30,1 фоиз) мебошад. Дарачанокии табибон дар ҷумҳурӣ 40,8 фоизро ташкил медиҳад. Дарачанокии касбӣ аз ҳама зиёд дар шаҳри Душанбе (51,6 фоиз) ва ВМКБ (41,0 фоиз) ва аз ҳама кам дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ (20,5 фоиз) ва вилояти Суғд (38,6 фоиз) мебошад.

Таҳлил нишон медиҳад, дар он минтақаҳое, ки сатҳи таъмини аҳоли бо табибон паст аст, миқдори доvtалабони дохилшуда ва донишҷӯён дар муассисаҳои таълимии тиббӣ кам ва баръакс дар ҷойҳое, ки таъминнокӣ бо табибон нисбатан хуб аст, миқдори доvtалабони дохилшуда ва донишҷӯён зиёд аст. Чунин ҳолат дар оянда барои аз байн бурдани номутаносибии ҷуғрофии таъмини аҳоли бо табибон мусоидат намекунад ва андешидани чораҳои заруриро талаб менамояд.

Ҳамин тавр дар системаи банақшаگیرӣ ва тарбияи кадрҳо масъалаҳои нобаробарии ҷуғрофӣ, вобаста ба ихтисос ва шуғл, инчунин нобаробарии ташкилӣ (дар доираи як шаҳр ё як ноҳия теъдоди зиёди кормандони тиб ва норасоии онҳо дар муассисаҳои дигар шаҳру ноҳияҳо) ба мушоҳида мерасад.

Мутахассисони дорой таҳсилоти олиии тиббӣ ва фармасевтӣ дар ҷумҳурӣ дар Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино, Донишқадаи такмили ихтисоси баъдидипломии кормандони тиббии Тоҷикистон, Маркази ҷумҳуриявии таълимии клиникии тиббии оилавӣ ва мутахассисони дорой таҳсилоти миёнаи касбии тиббӣ ва фармасевтӣ дар 4 коллеҷ ва 10 омӯзишгоҳҳои тиббӣ тайёр карда мешаванд.

Теъдоди донишҷӯён дар Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино 5611 ва коллеҷу омӯзишгоҳҳо 15999 нафарро ташкил медиҳад. Миқдори хатмкунандаҳои Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино 753 ва коллеҷу омӯзишгоҳҳои тиббӣ 4327 нафарро ташкил медиҳад. Теъдоди ҳарсолаи кадрҳои тиббии тайёркардашуда, бо дарназардошти ислоҳоти соҳаи тандурустӣ ва зиёдшавии аҳоли, талаботи кишварро таъмин карда наметавонад ва зиёд намудани нақшаи қабулро дар муассисаҳои таълимии тиббӣ тақозо менамояд.

Тайёр намудани кадрҳои илмии соҳаи тандурустӣ дар 13 муассисаи илмию таълимӣ ба роҳмонда шудааст. Имрӯз дар ҷумҳурӣ аз рӯи ихтисосҳои ҷарроҳӣ, бемориҳои дарунӣ, педиатрия ва гастроэнтерология тайёр кардани докторони илм ва аз рӯи ихтисосҳои пӯст ва узвҳои таносул, гигиена, эпидемиология, физиология, анатомияи одам, тандурустии ҷамъиятӣ,

анестезиология ва реаниматология, фармакология ва фармакалогияи клиникӣ номзадҳои илм тайёр карда мешаванд. Аз рӯи ихтисосҳои бемориҳои дил, психиатрия, осебшиносӣ, наркологиya, нефрология, офталмология, трансплантология ва узвҳои сунъӣ, ҷарроҳии дилу раг, ташхиси озмоиши клиникӣ, анатомия ва физиологияи паталогӣ, захршиносӣ, генетики тиббӣ, тибби судӣ, вирусология ва иммунология норасоии кадрҳои илмӣ ба назар мерасанд.

Ҳамзамон, масъалаҳои рушди заминаи моддию техникаи муассисаҳои таълимию илмӣ, нерӯи иқтисодии кадрӣ онҳо, беҳбудии сифати тайёр намудани ва бозомӯзии кадрҳои тиббӣ, баланд будани сатҳи касбии кормандони педагогӣ ниқоят муҳим ба шумор меравад.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати ҳалли мушкилоти мавҷуда қарорҳои "Дар бораи тайёр намудани мутахассисони дорои маълумоти олии давлатҳои хориҷӣ" аз 4 ноябри соли 2002 №420; "Дар бораи тасдиқи Низомнома оид ба тайёр намудани мутахассисони дорои маълумоти олии давлатҳои хориҷӣ" аз 31 марти соли 2003 №112; "Дар бораи таъсиси Комиссияи байниидоравии қабули шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мактабҳои олии давлатҳои хориҷӣ" аз 24 апрели соли 2004 №152; фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 15 июли соли 2005 №1574 "Дар бораи таъсиси Фонди махсуси Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати тайёр намудани мутахассисон дар давлатҳои хориҷӣ", "Дар бораи қабули донишҷӯён ба мактабҳои олии ҷумҳурӣ тибқи квотаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2006-2010" аз 31 январи соли 2006 №58; "Дар бораи тасдиқи Консепсияи ислоҳоти тақсилоти тиббӣ ва фармасевтӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон" аз 31 октябри соли 2008, №512; "Дар бораи тасдиқи Барномаи тайёр кардани кадрҳои илмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2009-2015" аз 2-юми июли соли 2008 №296; "Дар бораи тасдиқи Низомномаи тайёр кардани кадрҳои илмӣ ва илмию педагогӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон" аз 2 июли соли 2008 №308; "Дар бораи Низомномаи Комиссияи ҷумҳуриявӣ оид ба интихоб ва тайёр намудани кадрҳо дар муассисаҳои тақсилоти олии ва илмии давлатҳои хориҷӣ" аз 2 апрели соли 2009 №207; "Дар бораи тасдиқи Низомномаи стипендияи байналмилалӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон" аз 2 апрели соли 2009 № 208 қабул намуд, ки дар қори ба низом даровардани қабули шаҳрвандони ҷумҳурӣ барои тақсил дар мактабҳои олии дохилӣ ва хориҷи кишвар аз рӯи талаботи иқтисодиёти миллӣ ба кадрҳо бешубҳа саҳми назаррас доранд.

Барномаи тайёр намудани кадрҳои тиббӣ барои солҳои 2010-2020 (минбаъд Барнома) бо мақсади таъмин намудани соҳаи тандурустӣ бо кадрҳои баландихтисос бо дарназардошти ихтисосҳои мушаххас ва мувофиқи талаботи шаҳру ноҳияҳои мамлакат, инчунин тайёр намудани кадрҳои илмӣ аз рӯи ихтисосҳои, ки дар муассисаҳои илмию таълимии кишвар тайёр карда намешаванд, тибқи супориши Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҷаноби Олии мӯхтарам Эмомалӣ Раҳмон дар маросими ба

истифодадиҳии бинои навтаъмири Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино 25 ноябри соли 2008 таҳия карда шудааст.

1. Зарурияти таҳияи Барнома

- ба талаботи ҳозиразамон ҷавобгӯ набудани раванди банақшагирии захираҳои кадрӣ дар соҳаи тандурустӣ;
- ҷой доштани камбудихо дар системаи банақшагирӣ ва тайёр намудани кадрҳо вобаста бо нобаробарии ҷуғрофӣ аз рӯи ихтисос ва шуғл;
- ба таври зарурӣ ҳавасманд нагардонидан ва ба кор ҷалб накардани мутахассисони ҷавон аз ҷониби мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, ки боиси кам ба ҷои кор рафтани онҳо шудааст;
- вобаста ба талабот бо таври мақсаднок тайёр накардани мутахассисон барои шаҳру ноҳияҳои, ки таъмини онҳо бо кадрҳои тиббӣ дар сатҳи паст қарор дорад;
- мавҷуд набудани имконияти тайёр намудани кадрҳои илмию педагогии соҳаи тандурустӣ аз рӯи баъзе ихтисосҳо дар муассисаҳои илмию таълимии кишвар.

2. Мақсадҳои асосии Барнома

- тайёр намудани кадрҳои баландихтисоси тиббӣ ва илмӣ мутобиқи самтҳои афзалиятноки соҳаи тандурустӣ;
- таҳия ва татбиқи усулҳои банақшагирии захираҳои кадрӣ, ки ба талаботи воқеии аҳоли ба хизматрасонии тиббӣ ҷавобгӯ мебошанд;
- пуртақвият ва афзоиши имконияти тайёр кардани кадрҳои тиббӣ дар заминаи муассисаҳои таълимию илмии системаи тандурустӣ;
- аз байн бурдани нобаробарии ҷуғрофӣ бо қормандони тиббӣ таъмин намудани вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ;
- мақсаднок тайёр намудани мутахассисони тиббӣ дар муассисаҳои таълимии тиббии ҷумҳурӣ аз шаҳру ноҳияҳои, ки таъмини онҳо бо кадрҳои тиббӣ паст мебошад;
- таҳия ва татбиқи воситаҳои ҳавасмандгардонӣ барои ба кор ҷалб кардан ва нигоҳдории кадрҳои тиббӣ аз ҷониби мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ВМКБ, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, махсусан дар деҳот;
- тайёр кардани кадрҳои илмии соҳаи тандурустӣ дар муассисаҳои илмию таълимии хориҷи кишвар аз рӯи ихтисосҳои, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон имконияти тайёр намудани онҳо вучуд надорад.

3. Вазифаҳои Барнома

- ҳамасола тибқи талабот тайёр ва таъмин намудани муассисаҳои соҳаи тандурустии мамлакат бо мутахассисони тиббӣ;

- андешидани чораҳои зарурӣ ҷиҳати тибқи роҳхати Вазорати тандурустӣ ба ҷои кор рафтани мутахассисони ҷавони соҳаи тандурустӣ;

- таҳия ва татбиқи низоми банақшаگیرӣ ва тайёр кардани кадрҳои тиббии ба талабот ҷавобгӯ, ки имкон медиҳад нобаробарии ҷуғрофӣ, нобаробарӣ дар ихтисос ва шуғлро паст гардонад;

- рушди минбаъда ва такмили низоми тайёр намудани кадрҳои тиббӣ дар давлатҳои хориҷӣ бо мақсади тарбияи онҳо дар заминаи муассисаҳои илмию таълимии мамлакат;

- додани имтиёз ба довталабон ҳангоми супоридани имтиҳонҳои қабул аз шаҳру ноҳия бо мутахассисони тиббӣ камтаъмин;

- фароҳам овардани шароити мусоид ва истифодаи самараноки имкониятҳои ҷавонони болаёқат дар рушди соҳаи тандурустӣ ва илми тиб;

- гузариши зина ба зинаи омӯзонидани кадрҳои тиббӣ дар заминаи муассисаҳои таълимӣ илмӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисосҳое, ки тайёр кардани онҳо айни ҳол вобаста ба набудани имконият дар хориҷи кишвар амалӣ гардонида мешаванд.

4. Самтҳои татбиқи Барнома

Татбиқи Барнома самтҳои зеринро дар бар мегирад:

- рушди низоми тайёр намудани кадрҳои баландихтисос ва илмӣ соҳаи тандурустӣ бо самтҳои афзалиятнок мутобиқи эҳтиёҷоти мамлакат;

- такмили мазмун ва сифати таълим, бо меъёрҳои байналмилалӣ мутобиқ намудани стандартҳои касбӣ, дониш, маҳорат ва малакаи касбии мутахассисони тиббӣ;

- додани имтиёз ба довталабон аз шаҳру ноҳияҳои бо мутахассисони тиббӣ камтаъмин ҳангоми супоридани имтиҳонҳои дохилшавӣ;

- ҳамасола тибқи эҳтиёҷот тайёр намудани мутахассисони соҳибтаҷриба ва кадрҳои илмӣ тиббӣ дар муассисаҳои илмию таълимӣ дохилӣ ва хориҷи кишвар;

- дар зинаҳои баъдидипломӣ (интернатура, ординатура (резидентура), магистратура) тибқи талабот тайёр намудани кадрҳои тиббӣ аз рӯи ихтисосҳое, ки мутахассисон намерасанд;

- дар заминаи муассисаҳои таълимӣ тиббӣ таъсис додани кафедраҳо оид ба тахассусҳои тиббӣ, ки ҳоло тайёр намудани онҳо дар хориҷи кишвар амалӣ гардида истодааст;

- дар оянда ба роҳ мондани раванди омӯзонидани кадрҳои тиббӣ аз рӯи ихтисосҳое, ки имконияти тарбияи онҳо алҳол дар ҷумҳурӣ мавҷуд нест;

- фароҳам овардани шароити мусоид ҷиҳати мустаҳкам гардонидани заминаҳои моддию техникий муассисаҳои таълимӣ тиббӣ ҷумҳурӣ баҳри зиёд намудани имкониятҳои қабул ва тайёр намудани кадрҳои тиббӣ;

		деҳот							
		16310,4	16657,0	17010,9	17372,4	17741,6	18118,6	18503,6	
		+-----+-----+-----+-----+-----+-----+							
		+-----+-----+							
ҳамаги		24129,0	24627,1	25135,5	25654,3	26184,0	26724,6	27276,3	
		+-----+-----+-----+-----+-----+-----+							
		+-----+-----+							
кор-		город	19546,5	19925,2	20311,3	20704,8	21106		
			21514,9	21931,7					
ман-		+-----+-----+-----+-----+-----+-----+							
		+-----+-----+							
дони		село	40776,0	41642,4	42527,4	43431,1	44354		
			45296,5	46259					
миё-		+-----+-----+-----+-----+-----+-----+							
		+-----+-----+							
наи		всего							
		60322,5	61567,7	62838,6	64135,9	65459,9	66811,4	68190,8	
тибби									
		+-----+-----+-----+-----+-----+-----+							
		+-----+-----+							
		+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----ч							
		солҳо	2017	2018	2019	2020			
таби-		+-----+-----+-----+-----+-----+							
бон		шаҳр	8942,7	9115,9	9292,6	9472,64			
		+-----+-----+-----+-----+-----+							
		деҳот	18896,8	19298,4	19708,5	20127,3			
		+-----+-----+-----+-----+-----+							
		ҳамаги	27839,5	28414,3	29001,0	29599,95			
		+-----+-----+-----+-----+-----+							
кор-		шаҳр	22356,7	22789,8	23231,4	23681,51			
ман-		+-----+-----+-----+-----+-----+							
дони		деҳот	47242	48245,9	49271,2	50318,14			
миё-		+-----+-----+-----+-----+-----+							
наи		ҳамагй							
тибби			69598,7	71035,8	72502,6	73999,65			
		+-----+-----+-----+-----+-----+							